

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК • 2019 • ВИПУСК 25

прийняти до внз: «...г)жінок не менше: 20% - в індустріальні, 30% - в сільськогосподарські і 35% - в економічні вищі навчальні заклади» [2, с.72].

Приймальними комісіями Харківського інституту механізації та електрифікації с.х. (ХІМЕСГ) у 1930-ті роки не вдалося в повній мірі виконати партійні рішення про 30% зарахування жінок до навчального закладу, відсоток студенток серед прийнятих був меншим. Враховуючи важливість модернізаційного ривка країни, партійні та господарські органи намагалися максимально залучити жінок до процесу соціалістичного будівництва. Партійні та державні органи приймають рішення про збільшення щорічної квоти для жінок, які бажають навчатися на робітничих факультетах. Про це теж дана директива приймальним комісіям. В державній інструкції по розподілу стипендій містилася директива: при забезпеченні стипендіями при однакових умовах перевагу надавати жінкам. Зокрема, дана директива обов'язкового забезпечення стипендіями жінок вагітних та тих, що мають малу дитину і не мають інших джерел до існування. Щорічно кафедра соцігієни Харківського медичного інституту обслідувала значну групу харківського студентства. За даними 1930/31 навчального року: стипендію як єдину форму матеріального забезпечення мали 47,4% жінок. Приробіток до стипендії мали 10,7% жінок. 57,6% жінок заявили, що засвоювати їм дисципліни надто важко. Серед причин, що впливали на слабе засвоєння навчальних дисциплін були виділені: погане матеріальне забезпечення, незадовільні умови харчування, недостатня підготовка, несприятливі умови проживання, зокрема в гуртожитках, значне завантаження громадською роботою. Допомога батьків чи родичів як джерело існування зустрічалися у 21,5% жінок. Значні проблеми у студентської молоді (жінок) були із здоров'ям, тільки 4% жінок вважали себе здоровими. Студентки хворіли на хвороби нервової системи, серцево-судинні, органів травлення, туберкульоз. Засвоєння знань студентками фахівці не визнали задовільним.

Жінки відігравали значну роль у становленні та розвитку ХІМЕСГ у 1930-ті рр. – студентки, викладачі, прибиральниці, швейцари, бібліотекарі. Так, у 1934 р. в інституті серед студентів жінок було 173. Серед 74 дипломників 1934/35 навчального року жінок було 13. Ми знаходимо жінок і серед викладацького складу. Так, серед професорсько-викладацького складу 1930-х рр. ми зустрічаємо асистентку кафедри фізики Гугель Е. М., секретаря факультету механізації сільського господарства Спесивцеву К.Р., викладачів Сігал О.С., Вернигору А.П., Шварцман О.І. На кафедрі хімії працювали доценти Алексеева Н.А. и Андронікова Н.Н., які у 1934/35 рр. розробляли наукову тему «Швидкий метод визначення у сплавах рідкісних елементів: молібдену, хрому, ванадію» [3, арк.4]. Жінки працювали також на кафедрі мов. Нам відома Іванівська Т. – асистентка кафедри мов, яка викладала англійську мову. Жінки працювали на кафедрах лаборантами, у господарській частині – прибиральницями, швейцарями, у бібліотеці. На жаль, серед керівного складу інституту жінок не було. Проте, вони відіграли значну роль у становленні нашого навчального закладу, у формуванні освітніх, педагогічних, наукових традицій внз, не зважаючи на те, де вони працювали.

Список використаних джерел

1. Хрестоматія з історії держави і права України. Навч. посіб. – К: Юрінком Інтер, 2003. – 656 с.
2. Сельскохозяйственные вузы, техникумы и рабфаки на 1930/31г.(Итоги реорганизации с.х. образования). – М.-Л.: Сельхозгиз, 1930. – 104 с.
3. Державний архів Харківської області (ДАХО). – Ф.Р.- 5945. – Оп. 1. – Спр. 4.

Дяченко Олена Валеріївна

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЖАНР СОНЕТА В ІСТОРІЇ ЛІТЕРАТУРИ

У 2020 році світовому сонетові, який зародився в Італії, виповниться 800 років. Перший відомий нам сонет написав нині маловідомий автор Джакомо да Лентіно у 1220 році. Виник цей вірш, як вважають дослідники, на найвищому ступені поетичного розвитку, щоб показати світові ще не бачену гармонію змісту і форми, і протягом кількох століть розвивався багатьма поетами з різних країн світу, зусиллями яких він, кажучи словами знаменитого німецького поета й теоретика Йоганнеса Бехера, перетворився на «основну форму поезії» [1, 436].

В Італії сонет досяг найвищого рівня розвитку насамперед у творчості геніальних Данте, Петрарки, Мікеланджело. У різні часи й епохи видатні поети світу утвердили сонет як жанр, без якого неможливо уявити поезієтворення. Французи Ронсар, Дю Белле, Рембо, Бодлер; англійці Шекспір, Кольрідж, Шеллі; німці Гете, Гайне, Бехер; іспанці Лорка, Камоенс; словенець Прешерн; словак Осага-Гвездослав; чехи Незвал, Чех; поляки Міцкевич, Стафф; росіяни Пушкін, Брюсов – ціле сузір'я першорядних поетичних імен, що зробили сонет воістину безсмертним, довівши його писання до ступеня найвищої досконалості.

Також 2020 року ми святкуватимемо 190-річчя українському різновиду світового сонета та 140-річчя власне класичної, Франкової форми цього жанру.

У 1830 році «харківський романтик» Опанас Шпигоцький під впливом Адама Міцкевича надрукував у журналі «Вестник Европы» ще досить незрілі сонети. Справжньої класичної довершеності надав їм І. Франко, створивши цілі цикли («Вільні сонети», «Тюремні сонети»), починаючи з 1880 року. Далі український сонет успішно розвивали такі видатні майстри, як М. Зеров, М. Рильський, Д. Павличко.

З початком радянської доби, у 20-ті роки, під ідеологічним впливом партії більшовиків у літературі відбувалася кардинальна переоцінка цінностей. На жаль, у цьому процесі було більше негативного, ніж позитивного. Так, М. Рильський цілком слушно кинув поетичне гасло «нова доба нового прагне слова», але вульгарно-соціологічна критика вимагала, по суті, одним революційним ударом знести на смітник майже всі попередні форми і засоби писання. Недаремно навіть П. Тичина назвав одну із своїх перших збірок ультрареволюційно – «Замість сонетів і октав». М. Зерову, М. Рильському, а пізніше й Д. Павличкові було нелегко розвивати канонічний жанр у таких умовах: їх досить часто піддавали критиці за це «сухарне виробництво», як називав сонетотворення М. Зеров [3, 10-11].

І Дмитру Павличкові довелося страждати через своє сонетописання. У передмові до книги М. Рильського «Сонети» він писав: «У жовтні 1957 р. прийшов я до Максима Рильського з маленькою книжкою своїх сонетів і з великою проською написати рецензію на ті вірші. Мені потрібна була порада майстра і його авторитетна підтримка, бо написана одним критиком видавничу рецензію на збірку була майже негативною, і я не погоджувався (та й сьогодні не погоджуюся) з поверховими, подекуди пристосовницько-догматичними розмірковуваннями її автора» [2, 7].

М. Рильський допоміг молодому поету видати сонети, і з того часу Павличко, виконавши слідом за Рильським, як він сам каже, франківську норму сонетярства, написав цілі цикли віршів – «Львівські сонети», «Білі сонети», «Київські сонети», «Сонети подільської осені», а заодно створив унікальну перекладну книгу «Світовий сонет» (1983). Усе це поставило Д. Павличка в ряд найвидатніших українських сонетярів.

У чому ж сонет є найунікальнішим з-поміж інших поетичних жанрів, претендуючи, за Й. Бехером, на звання основної форми поезії? Ось головні, глибоко аргументовані положення німецького поета й дослідника: змістом сонета є закон руху життя: теза – про велич людини, антитеза – про нікчемність людини, синтез – про велич нікчемності людини (як усвідомленої нікчемності), про всемогутність людини у її приниженості й нікчемності; сонет на мінімальній площі концентрує найбільшу поетичну силу; найвища людська думка знаходить у сонеті своє найчіткіше вираження; найвища міра творення сонета – діалектична: відчувати, думаючи й думати, відчуваючи; видатні, такі, що виходять за межі ліричного роду, значення й досконалість сонета в тому, що він є трагічною формою поезії, бо постійно суперечить собі й спростовує себе в чотирнадцятиряднику; сонет із усіх родів поезії найпослідовніший і найбезжалісний у розвінчанні дріб'язковості й порожнечі зміст; сонет є найвищим із усіх поетичних жанрів, формою, в котрій поезія всіх часів і народів ніби сама себе перевершила, бо на незрівнянно обмежений у просторі й часі площі досягається єдність правдивого, доброго, вільного й прекрасного, а разом єдність творчості й мислення.

Список використаних джерел

1. Любовь моя, поэзия: о литературе и искусстве / И.Р. Бехер. – М.: Худож. лит., 1965. – 560 с.
2. Павличко Д. Сонети Максима Рильського // Павличко Д.В. Магістралями слова: літ.-крит. статті. – К.: Рад. письменник, 1977. – 312 с.
3. Рильський М.Т. Сонети/Упоряд. Б. Рильського; передм. Д. Павличка. – К.: Молодь, 1969. – 224 с.

Довгопола Анна Сергіївна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Науковий керівник: Колесник Олександр Сергійович, доктор філологічних наук, професор

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

СУЧАСНА АНГЛОМОВНА ВІЙСЬКОВА ЛЕКСИКА (НА МАТЕРІАЛІ ГАЗЕТНОГО ТА ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ)

Одним з основних способів мовного вираження спеціальних понять є терміни, які функціонують у межах певної професійної діяльності. Відповідно військовий термін визначають як стійку одиницю синтетичної або аналітичної номінації, що закріплена за відповідним поняттям у системі понять певної галузі військової справи і обмежена спеціальною сферою використання у значенні, яке є суворо регламентованим його дефініцією [1].

Актуальність вивчення специфіки військової термінології зумовлена швидким та безперервним розвитком військових технологій і видів військової діяльності, що відображається у неології мовних систем (як на лексичному так і на фразовому рівнях). Проте досі у мовознавстві немає чіткої дефініції військової